

ERDELYI MUNKÁS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 20 KOR., FÉLÉVRE 10 KOR., NEGYEDÉVRE 5 KOR., EGYES SZÁM ÁRA 50 FILLÉR

ERDÉLYRÉSZI SZOCIALISTA PÁRT
HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
CLUJ (KOLOZSVÁR), PIATA UNIREI
(MÁTYÁS KIRÁLY-TER) 9. SZÁM

A munkásbiztosítás reformja

Mult számunk egyikében röviden megemlékeztünk a munkásbiztosítás tárgyában kiadott XIX-ik számú dekrétumról s nagyjában ismerlettük annak a munkások biztosítása tárgyában életbe léptetett ujtásait.

Az azóta kiadott végrehajtási utasítás és az új rendnek gyakorlati alkalmazása teljesen megvilágítja a változás minden részét s így abban a helyzetben vagyunk hogy olvasóinkat most már bővebben tájékoztathatjuk ezen, a munkásságot közelről érdeklő kérdésben.

Gyökeres változás, amint azt előző eikkünkben is megírtuk, nem történt sem a munkásbiztosítás intézményének kiépítése, sem a segélyezés arányának felemelése, sem a járulékoknak állami hozzájárulással való fedezése érdekében.

Pedig e három pont hiánya képezi a munkásbiztosítás legnagyobb fogyatékoságát. A hosszú előkészítés és anketézések után megszületett dekrétum tulajdonképpen semmit sem javított az immár ócskulni kezdő 1907. évi XIX-ik t.-cikkben. A járulékok kirovási kulcsa ezután is az eddigi 4 százalékos alapon maradt, a táppénzek ezután is a napi átlagos kereset 60 százalékában, a gyermekágyi segélyek 75 százalékában, a temetési segélyek a napi átlagos kereset harmincszorosában maradtak s ugyancsak érintetlenül maradt a családtagnak járó anya-segély is az eddigi napi 1 K összegben.

A biztosítási kötelezettségnek a bér nagyságára való tekintet nélküli kiterjesztése képez figyelemreméltó változást, azonban az ipari munkásságot ez nem érinti, amennyiben azok eddig sem estek e tekintetben megszorítás alá. A dohánygyári betegsegélyző pénztárak, bánya társládák beolvasztása és a mezőgazdasági munkások és cselédek bevonása mint a központosítás megvalósításának hírnökei, birnak jelentőséggel.

Az osztályokba való sorozás rendezése képez fontosabb változást, mert ezzel betegség esetén magasabb táppénzhez jut az arra igényjogosult tag, de ezzel szemben ugyanolyan országban magasabb járulékot is fizet. Szociális érzék a dekrétum 12. §-ában csillan meg, mely szerint azok a tagok, akiknek öt, vagy ötnél több gyermekük van, mentesítve vannak mindennemű járulékok fizetése alól arra az időre, amig legalább három olyan gyermek eltartásáról és neveltetéséről gondoskodnak, akik önálló keresettel nem

rendelkeznek. Ezek után a járulékot a munkaadó csak felerészben tartozik befizetni. A tagra eső rész a pénztárt, vagyis az összeséget terheli. Örömmel látjuk a szociális gondolkodás fenti rendelkezésből kiérezhető megnyilvánulását, azonban nem mulaszthatjuk el azon nézetünknek kifejezést adni, hogy ez csak morzsája annak, amit a mai kor igényei megkövetelnek a társadalomtól és államtól a dolgozók nagy tömege részére.

Az általános kötelező biztosítás úgy a betegség, mint baleset, rokkantság, agykori nyugdíj esetére, az anya- és csecsemővédelem kibővítése képezi a végcélt, melynek fokozatos megvalósításához a mostanihoz hasonló apróbb változtatások nyujtsák a legkedvezőbb alkalmat.

A bányamunkások és mezőgazdasági munkások bevonásával kapcsolatban például könnyen megoldható lett volna a rokkantbiztosítási kötelezettség kiterjesztése és amennyiben ezek részére a rokkantsági biztosítás kötelezettsége folytaólag különben is fenntartott.

A XIX. ik számú decretum végrehajtására kiadott 4650. számú rendelet első részének 13-ik bekezdése ugyanis a bányamunkásokra nézve az agykori és rokkantbiztosítási járulékok továbbfizetését s a rokkantsági segélyek folytaólagos kiegyenlítését rendeli el. E rendelkezéssel természetesen létrejött az a visszas helyzet, hogy egy- és ugyanazon népjóléti intézmény (ker. ptár) tagjainak egy része (a bányamunkások) a betegség és baleset i biztosításon kívül kötelezően rokkantság esetére is biztosítva van, míg a másik rész (az ipari, gyári, kereskedelmi stb.) a rokkantbiztosítás előnyeiben még önkéntes tagági jogon sem részesülhet.

Az agykori- és rokkantbiztosítás tekintetében különben a mezőgazdasági munkások és cselédek sem részesülnek oly kedvező elbánásban, mint a bányamunkások, mert ezeknél csak a rokkantjárdékosok összeírását rendelte el a végrehajtási utasítás, a folytaólagos kifejezést azonban az alakulás alatt álló „Központi Pénztár” hatáskörébe átálta, mely a megalakulás után fog a fizetendő járulékok rendezésével egyidejűleg a járadékok fizetése tekintetében is határozni. A mezőgazdasági munkások rokkantbiztosítási kötelezettsége tehát továbbra is fennmarad. A bányamunkásoké szintén. A ki terjesztésre ennél fogva már csak azért is — mert egy intézmény kebelébe vonattak be az ipari, gyári, kereskedelmi stb. munkásokkal a beolvastással egyidejűleg — a legjobb alkalom kínálkozott.

A mezőgazdasági munkások és cselédek, akik eddig betegség esetén egyáltalán nem részesültek segélyben, baleset e etében pedig csak alamizna fillérekre voltak utalva, a keleti szociális pénztárak hatáskörébe történt bevonás által kétségkívül jobb helyzetbe kerültek, de a végrehajtási utasításban foglalt azon megkülönböztetésük, hogy a javadalmazásra való tekintet nélkül legfeljebb a napi 10 korona keresetnek megfelelő III-ik napi bérosztályba sorozandók, nem egyeztethető össze sem az 1907 évi XIX-ik teikk, sem az azt módosító és törvény erejével bíró XIX-ik számú decretum rendelkezésével.

Köztudomású dolog ugyanis, hogy a mezőgazdasági munkások javadalmazás tekintetében ma már (igaz, hogy csak átmenetileg) ott állnak, ahol az ipari vagy más munkások. Sőt, ha a természetbeni járandóságukat pontosan számba vesszük és a mai piaci árak szerint értékeljük, összajavalmazásuk az ipari munkások javadalmát felül is mulja.

Ebből kiindulva tehát, nem látjuk indokoltnak azt, hogy a napibérosztályba sorozásnál mégis megkülönböztetést elbánás alá ossenek.

Lássuk csak milyen helyzet adódhatik elő e megkülönböztetésből?

Egy 16 évnél idősebb mezőgazdasági munkást mint kocsis alkalmaz bérelt gazdaságában egy kereskedő, akinek fizet évi 500 kor. készpénzt, 36 véka gabonát (1800 kor.), 3 véka ünnepi búzát (150 kor.), 1 véka babot (80 kor.), 1/2 hold tengerivetést (200 kor.), 1/4 hold kendervetést (100 kor.), 12 klg. turót (360 kor.), 1 tehéntartást (3000 kor.), 12 klg. söt (12 kor.), lakást (300 kor.), fűtést (900 kor.), vagyis összesen évi 7402 korona összegnek megfelelő összajavalmazást. Ez a mezőgazdasági alkalmazott megbetegedése esetén, mint a rendelet szerint III-ik bérosztályba sorozandó tag, 480 korona táppénzben részesül.

A bérelt megszűnése folytán a kocsis eddigi munkaadójának üzleti kocsisává szegődik, de teljes ellátáson kívül semmiféle más illetményt vagy fizetést nem kap. Ha ezen (üzleti kocsis) minőségében betegszik meg, mint javadalmazásának (teljes ellátás) megfelelő VI-ik osztályu tagnak ugyanis 12 kor táppénz segélyre van igénye. Vagyis amíg évi 7402 kor. keresete volt addig, betegség esetén csak 480 korona pénzbeli segély élvezetére volt jogosult, mikor pedig mint üzleti kocsis, csupán teljes ellátás volt a javadalmazása (évi 6000 koronának felel meg) napi 12 korona segélyre tarthatott számot. De nem csak az ehhez hasonló esetekben nyilvánul meg a különleges beosztályozás tarthatatlansága. Sérti a beosztályozás a többi pénztári tagok összeségét is azáltal, hogy ezeknek a javadalmazásoknak meg nem felelő napi bérosztályba sorozott tagoknak, a természetbeni segélyek éppen oly mérvben és időtartamra járnak, mint a többi fizetésük aránya szerint beosztályozott tagoknak, holott a teherviselésben való részesedés aránya nem egyenlő.

Az előbbi példának felhozott esetnél a mezőgazdasági jobb javadalmazású kocsis naponként (382) 19 fillér járulékot fizet, míg a kisebb javadalmazású üzleti kocsis naponként (942) 47 fillérrel járul a terhek fedezéséhez s mégis keresetképtelenséggel nem járó megbetegedése esetén egyforma segélyben részesülnek.

A végrehajtási utasítás, a decretum életbeléptetésével kapcsolatban, a ragályos betegségekből folyó elkülönítések alkalmával felmerülő költségek viselését is a kerületi szociális biztosító pénztárakra rója. Ugyancsak a pénztárakat terheli ezután a veneriás betegségekké felmerülő költség is, amelyeket eddig az országos betegápolási alap fedezett.

E tekintetben tehát visszafeljődés tapasztalható.

Ugy vagyunk illetékes helyről értesülve, hogy a munkásbiztosítás ügye a közel jövőben újabb módosításokkal fog kibővítettetni, mely alkalommal a rokkant- és agykori biztosítás ügye is megoldást nyer.

November hó végén jelenik meg a

„Volkswille“ 1920. évi napló

Ára példányenként 5 korona.

A naptárnak egyetlen munkás háztartásból sem szabad hiányoznia.

Felhívjuk a párt bizalmiférfait, úgy a vidéki városokban, mint falvakban, hogy naptárszükségeiket mielőbb írják össze és alkalmilag Temesváron a „Volkswille” kiadóhivatalának adják át.

Legkevesebb 10 naptár rendelésénél a megrendelőnek, vagy viszontelárusítónak 10 százalék hasznot adunk. A megrendelt példányok előre fizetendők.

Volkswille előzetők!

Csak a mi naptárunkat vegyétek és annak csináljatok agitációt. A naptár igen tartalmas, amivel minden olvasó meg lesz elégedve.

A Volkswille kiadóhivatala, Temesvár.

Megalakult a közgazdasági tanács

A termelés folytonossága a háboru kezdetével megállott, minden ipari erő Budapesten koncentráldott. Az egész termelés a háborus iparra redukálódott és így Erdélyben megszűnt minden ipari élet, dacára annak, hogy a világ egyetlen államának sinezen olyan jó és olcsó hajtóereje, mint a milyen az erdélyi földgáz. A drága földgáz parlagon hever évtizedeken át, a munkanélküliség is folyton nő, a drága munkaerő is tetlenül hever, nincsen szervezői erő, amely a megállott termelést újból lábra állítsa. A háboru utáni bizonytalan idők ezt a nyomorúságot megnövelték, a háboru után az anyagihiányt nem tudta a termelő erő pótolni, anyagbehozatalról szó sem lehet, a magas vámok és a szállítás bizonytalansága mindenkit elriasztanak a behozattól.

A lapok sokat irnak a most megalakult közgazdasági tanácsról, nyilatkozatot hoznak Popovicsról, a kormányzótanács ipari részortjának a főnökétől, aki odanyilatkozott, hogy a kereskedelmi és iparkamarákkal karöltve rendezni fogja a termelést. Nekünk nem nagy bizalmunk van ezekben a kamarákban, nem tartjuk őket olyan szervezői erőknél, hogy produkálni tudjanak.

Popovics nyilatkozata reánk nézve nem valami vigasztaló, mi, hogy őszinték legyünk, semmit sem várunk ezektől a kamaráktól. Ami a munkások kollektív szerződéseit illeti, azt a munkások a munkáltatókkal a kamara nélkül is megkötötték a multban és megfogja kötni a jövőben is.

A kamarákban összegyűlt autokrata hajlamu érdekeltség nem tud a haladás alapjára helyezkedni és a munkásságot még mindig olyan másodrangú tényezőnek nézi a termelésben. Ahhoz, hogy a munkásságot ez a régi gondolkodásu szervezet megértse, szükséges lenne, hogy ezekben a kamarákban kellő képviseletet nyerjen, mint egyenrangú tényező. Új szellemet vinnének be a kamarák tespedt életébe. De olyan testületekkel, amelyek csak diktálni tudnak, mi ám állunk szóba, ezek csak ronthatnak a kollektív meg egyezéseken. A részort főnöke meghallgatta a munkáltatók testületeit, de a mi véleményünkre nem kíváncsi. Igaz ugyan, hogy valamilyen egyeztető irodát akar létesíteni a munkások és munkáltatók közti viszony rendezésére; kíváncsiak vagyunk, hogy ebben az egyeztető irodában milyen képviseletet nyer a munkásság. Ha már kamarai képviseletünk nincsen, kívánatos lenne, hogy legalább a határozatok hozatalánál paritásos képviseletünk legyen. Ha pedig a munkásság nélkül akarnak határozni a munkásságról, ez eleve is kijelentjük, nem hozza meg a békét a termelésben; oktrojt nem ismerünk el, a munkaerő — mint a kereskedőnél az árucikk — a munkás tulajdona és felette szabadon rendelkezik, annyiért adja el, a mennyit megér és amiből meg tud élni, de sem hivatalosan, sem más uton kizsákmányolni nem hagyja magát.

Nem ismerjük a részort főnök ur szociálpolitikai gondolkodását, nem tudjuk, hogy a munkásságról hogy gondolkozik. De ha a betegségyező módjára akar velünk elbánni, nem sokat remélhetünk.

A vámegységről is irnak abból az alkalomból, hogy megengedik egy pár gépalaktrézznek a behozatalát; mi teljes vámszabadságot kérünk, mert a mai vámtarifákkal tönkre teszik az egész ipart és kereskedelmet. A világ legdrágább áruját itten árulják, a vám minden behozattal, ami az

ipari fejlődéshez szükséges, tulterhelti díjakkal, így nem lehet az iparba életet önteni. Ha ipart és normális termelést akarnak az illetékesek, adjanak a munkásságnak teljes mozgási szabadságot, hogy erről tárgyalni lehessen.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara égisze alatt, egy csoport kapott engedélyt áru- és anyagvázárlásra és Bécsből való szállításra. Jellemző a kamara iparpártolására, hogy csak a kereskedőknek teszi lehetővé ezt a kedvezményt, az iparosoknak nem adnak engedélyt. A kolozsvári kereskedők tulságba is mentek az ő uzsora áráikkal. Kolozsvárt mindennek kétszeres ára van,

mandátumot *elvesztették*. Igen kedvezőtlenül ütöttek ki a választások az action française (royalisták) tagjaira, akik az új kamarában *alig néhány* mandátumot tudtak csak összehozni.

„Mindenkihez”

Henri Barbuse kiáltványa.

Jelentettük már, hogy Párisban, az irodalmi élet lüktető szívében francia írók és művészek megalakították a „Világosság” társaságot. Ennek a ligának az a célja, hogy összeforrassa ismét a háboruban szétszakadt nemzetközi szellemi kapcsolatokat és megteremtse a gondolat Internacionáléját, mely minden ország íróit és művészeit emberi zászlója alá szólítja. A szellemi erőnek, a gondolatnak a mozgósítását jelenti ez a szövetség, melynek neve: „A szellemi szolidaritás ligája a nemzetközi ügy diadaláért”.

A „Világosság” élén egy nemzetközi igazgatótanács áll, amely írókból alakult, kiknek névsorából a következőket emeljük ki: Henri Barbuse, Georges Duhamel, Anatole France, Jules Romains, Romain Rolland (franciák), András Latzkó, René Schickele, Stephan Zweig (németek), Brandes (dán), Thomas Hardy, H. G. Weis (angolok), Upton Sinclair (amerikai).

A „Világosság” tagjai országok szerinti osztályokba állították. Az igazgatótanács minden ilyen osztályt feloszlathat, ha tevékenysége a szabályzat szellemével vagy rendelkezéseivel ellenkezik.

A „Világosság” ligájának van már hivatalos lapja is, melyben Henri Barbuse a következő felhívást intézi „mindenkihez”:

Lloyd George miniszterelnök üzenetet irt azzal a címmel, hogy „A régi világnak meg kell változnia”. Ilyen államférfiu ajkáról a régi társadalmi rend ellen elhangzott ítélet imponáns. Bármilyen legyen is ennek az oka, az ítélet megfelel a nyers valóságnak.

Új világot kell építenünk. Ehhez azonban szükséges, hogy az emberek higgyenek ebben az új világban és tudják, hogy el kell jönnie. Mindenekelőtt új szellemet kell teremtenünk. Át kell alakítanunk a lelkeket. Ahhoz, hogy megváltódjon az emberiség, mindenekelőtt szükséges, hogy ez a változás az emberek nagyrésze előtt észszerűnek és logikusnak tűnjön fel. Mert semmi sem történhet addig, míg egyetemes öntudat és lelkiismeret nem veszi át a tudatlanság, az önzés, a pillanatnyi érdekekben való elvakultság és a fanatizmus helyét, amelyekben leledzik a visszaélések gyökere.

A „Világosság” célja elterjeszteni az eszmét, a tömegeknek még homályos és tétovázó lelkébe belevinni a lényeges elveket, előkészíteni azokat a szellemi és erkölcsi feltételeket, amelyek elengedhetetlenek a változás elérése végett.

A „Világosság” alapelvei, a józan észből és az erkölcsből folynak és egymást szorosán támogatják. Az egyén fogalmából indulnak ki, mert ez az eredeti realitás és a társadalmi rend alapjául az egyenlőség törvényét állapítják meg. Ez a törvény alapvető s magában foglal minden társadalmi haladást. Megkívánja az osztályok minden kiváltságának, sőt maguknak az osztályoknak is az eltörlését. Eszményképnek az emberi ideált állítja fel. Munkát kíván mindenkitől és a tömegeket is meghívja az emberiség ügyei-
nek intézéséhez.

Minden rendelkezésünkre álló erővel arra fogunk törekedni, hogy a gyakorlati bölcsesség szabályait, a világos és pozitív eszmék csoportját és a belőlük folyó következményeket rendszeresen bevigyük a lelkekbe a világ végétől a másikig, röpiratok, manifesztumok, közlemények, kiadmányok, felolvasások és gyűlések rendezése útján.

Mint nem kizárólag francia, hanem határozottan nemzetközi szervezet, ez a szervezet be fogja ágazni az egész világot országok szerinti osztályaival és helyi csoportjaival és nemzeti s nemzetközi kongresszusokat fog tartani.

Tanítási művének annyi jövőbeli szép kezdeményezésnek sokszorozása és hatványozása, morális presztízisének emelése és tevékenységének növelése végett kérjük, hogy elvileg csatlakozzanak az összes hasonló szellemű demokratikus ligák és egyesületek. Felhívást intézünk az összes testi és szellemi munkásokhoz, minden szabad szellemű férfihez és nőhöz, hogy szaporítsák sorainkat és befolyásunkat. Ez nem intellektuelek ligája, ha célja szellemi is, hanem öntudatos, világos eszű és jóakaratu polgárok egyesülete.

Elvtársak! Adakozzatok az „Erdélyi Munkás” napilap alapjára!

A központosításról.

A Szakszervezeti Tanácsnak egy felhívása jelent meg a közelmúltban az „Erdélyi Munkás”-ban. Ez a felhívás fölszólítja azokat a szakmákat, melyek az erdélyi központot még nem alakították meg, hogy erre a szükséges lépéseket tegyék meg. Ez a téma aktuális és úgy vélem, hogy ezzel részletesen és tárgyilagos őszinteséggel foglalkoznunk kell.

Azt hiszem, nem követek el indiszkréciót, ha azt mondom, hogy igen nagy azoknak az elvtársaknak a száma, akik a központosítástól idegenkednek. Ez a tünetem nemcsak azoknál a szervezeteknél észlelhető, amelyeknek nincs megalakulva még a központjuk, hanem a központosított szervezeteknek is idő kell, hogy megértessék tagjaikkal az egységesítés fontosságát.

Vannak elvtársak, akiknek az az aggodalmuk a központosítás ellen, hogy a beállított tisztviselők felemésztենék a bevétel nagy részét és a kimondott központosítás végleges élszakadást jelentene az országos központoktól, ahol nekik évtizedes befizetett jogaik vannak.

A központosítás pedig nem jelenti azt, hogy ezáltal az országos központoknál megszerzett jogokat feladjuk. Például az erdélyi nyomdászok amikor kimondták a központosítás szükségességét, az egyesület címéhez odatették az *ideiglenes* jelzót, ezzel mintegy dokumentálva, hogy a tagoknak évtizedes befizetett és megszerzett jogai érintetlenek.

A tisztviselő-kérdést pedig úgy oldották meg, hogy egy beállított tisztviselő mellett maga a helyi szervezet, mint ellenőrző és segítő társ tevékenyen munkálkodók az összesség érdekében.

Mit jelent a központosítás? Az erők centralizálását. Hát lehet erős és egységes gazdasági mozgalmat vívni a tőkével szemben akkor, mikor az erők szét vannak forgácsolva? Vagy elég talán az, ha a nagyobb ipari centrumok úgy, ahogy, ideig-óráig biztosítják a maguk megélhetését és a periferiakon dolgozó munkástömeget magára hagyják? Most úgy áll a helyzet, hogy ahány város vagy ipari üzem van, annyiféle megállapodást kötnek; ott, ahol erős a szakszervezeti mozgalom, jobbak a viszonyok. A központok egyik gyökeres munkája az kell legyen, hogy

A belga klerikálisok bukása

Harmincötöstendős kormányzás után végre lehanyatlott Belgiumban a klerikálisok uralma. Nemcsak a politikai hatalmuk, hanem a lelkek fölött való uralmuknak a bukása is ez. Nem katasztrófális hirtelenséggel, hanem a fokozatos természetes, ki nem kerülhető törvényszerűségével következett be.

Harmincöt esztendővel ezelőtt ragadták magukhoz a hatalmat a klerikálisok és azóta a rendelkezésükre álló politikai, agitációs és pénzügyi eszközöket szívós céltudatossággal kizáróan uralmuk megerősítésére és bukásuk elhárítására fordították. A *cenzusos* választójog juttatta őket többségre és szolgáltatta kezükbe az államhatalmat és az *ikolákat*. Amikor a munkásság egyre nagyobb erővel, sőt forradalmár föllépésével követelte politikai jogait, a *plurális* szavazójoggal igyekeztek meghosszabbítani uralmukat; de ez is csak rövid időre szilárdította meg a helyzetüket, úgy, hogy később, a proporciós képviselő megvalósításának ürügye alatt a választókerületek mesterséges beosztása révén szereztek haladékokat.

A háboru alatt koalíciós kormány alakult, amely az ország meg nem szállott részein intézte a nemzet ügyeit. Belgiumban a német megszállás alól való fölszabadulás óta most vasárnap volt az első választás, amelynek eredménye kikerülhetetlen volt: Az eddigi klerikális többség 79 főre apadt, a szociáldemokraták 67 mandátumot, a liberálisok 38 mandátumot kaptak és így a baloldali pártok *26 szavazattöbbséggel vonultak be az új kamarába*.

A belga klerikalizmus nem a *felekezeti uszítás pártja* volt, hanem *világnézeti fölfogások és törekvések* harcosa. Nem pillanatnyi *hangulatváltozások* jutatta uralomra és bukása is a világnézletek három és fél évtizeden keresztül folytatott küzdelmének az eredménye. A szociáldemokrata világnézet győzelme okozza bukását, amely természeténél és a dolgok logikájánál fogva *végleges*, soha többé meg nem másítható.

Franciaországban és Olaszországban is vasárnap voltak a választások. Ezek eredményéről azonban még nincsen részletes értesülésünk. Az eddig beérkezett igen *hézagos* tudósítások a következők:

Párisból jelentik: Vasárnap zajlott le Franciaországban a kamarai választás, amely a *kormány és a nemzeti blokk* nagy győzelmével végződött. Lyonban, ahol máskor nagy radikális és szocialista többség volt, most a *nemzeti blokk* győzött. Elzászban és Lotharingiában szintén a blokk jelöltjeit választották meg.

Amennyire az első hírekből kivehető, a választások úgy Párisban, mint egész Franciaországban a *nemzeti blokk* nagy győzelmére vezettek. Az egyesült szocialisták csomó

a munkabérvizonyokat lehetőleg egységes alapokra helyezze.

De nemcsak gazdasági, hanem szakszervezeti szempontból is nagy feladatok várnak megoldásra, aminek előkészítő munkája szintén a központokra hárul.

A szak- és pártfegyelem fentartása is megköveteli, hogy egy központba irányításának a bennünket érdeklő ügyek. Az országos pártvezetőségnek a szakszervezetek a keretei, ha azonban e két szerv, az országos pártvezetőség és szakszervezetek nem képesek egységes alapon munkálkodni, úgy keresni kell annak indító okát; a helyesebb álláspontnak utját kell egyengetni, mert ha ez nem így van, annak az összesség érzi a hátrányát.

Tudvalevő, hogy a monarchia összeomlása után rohamosan növekedett a párt- és szakszervezeti tagok száma. Nagy lett a tábor, de ennek a tömegnek igen nagy százaléka szociális nevelésre, oktatásra vár, minek a megoldása és célirányos keresztülvitele halasztást nem tűr.

Azonban eltekintve e fontos problémáktól, még egy igen nagy bőderejű kérdés vár megoldásra: *a járulékelvétel és a segélyezések új alapokra fektetése.* Mint tudjuk, a legtöbb szakszervezetnél a járulékok alacsony volta miatt nem részesültek a tagok abban az arányban segélyben, amint az adott esetben kívánatos lett volna.

Az építőmunkások szakszervezete ez irányban már akciót is kezdett; több építő elvtárs el is mondta véleményét az „Erdélyi Munkás”-ban, ami azt bizonyítja, hogy ebben a kérdésben valamit tenni kell. Jól tudjuk, hogy gyökeres változtatást — mely eltér a mostani alapszabálytól — most keresztülvinni nem kívánatos, mert ez annyit jelentene, mint feladni az eddig megszerzett jogokat, ami nem célunk; de szükségszerű követelmény, hogy a dolgozó munkástömeg minden áldozatot meghozzon, hogy az arra rászoruló szakszervezeti tag minimális segélyben részesüljön.

E téren szép és követendő példát hopenított meg átmenetileg a kolozsvári nyomdászok szakszervezete. Az összilletéken kívül, ami egymagában is jelentékeny összeg hetenként, avégből, hogy a munkanélkülieket, betegeket, arra rászoruló rokkantakat, árvák és özvegyeket segélyezhesse, külön megadóz-tatta tagjait e célra heti 20 koronával, amit már majdnem egy féltéve pontosan fizetnek is.

A nyomdász-szakszervezet, midőn e humanus cselekedetre határozta magát, tette ezt azért, mert maga is belátta, hogy az ugynevezett *an aegyesület*, mely a nyomdászok büszkesége, reménye volt, a háború és az utána következő időszak miatt olyan helyzetbe került, hogy nem volt képes tagjait oly segélyben részesíteni, mely megközelítőleg is elég lett volna életszükségletük fentartására. A segélyezéseket teljesen új alapokra kell fektetni, a mai kor követelményeinek megfelelően. Addig is azonban tegyük meg az alapvető munkát, hogy a szakszervezet kebelében a tagok akkor is találják meg a támaszt, amikor betegek vagy munkanélküliek.

Amint az elmondottakból látjuk, nagy munka vár a szervezetekre minden téren, melyeknek a megoldása csak akkor lesz áldást hozó, ha az erőket egyesítsük egy központba, mely bírja az összesség bizalmát és amely központ dolgozni is tud az összesség érdekében. Sz.

Nagy küzdelmek, nagy kötelességek várnak reánk. Minden munkás álljon az „ERDÉLYI MUNKÁS” mellé!

December közepén jelenik meg az „Erdélyi Munkás” 1920. évi

NAPTÁRA

Ára példányonként 6 korona.

Minden háztartásnak és munkásnak szüksége van egy naptárra, egyetlen munkás embernek az otthonából se hiányozzon a mi naptárunk. A párt nagy áldozatok árán ad ki egy irodalmi munkát, amely nemcsak a munkások érdekében száll sikra, de a felvilágosítás és tudás terjesztését is szolgálja, munkások támogassátok pártunkat e vállalkozásában.

Felhívjuk a bizalmiférfiakat a szakcsoportok vezetőségeit és a viszontelárusítókat, úgy a vidéken, mint helyben, hogy sürgősen írják össze hány naptárra van szükségük.

Tekintettel az anyag és papír hiányra, csak annyit nyomtatunk, amennyit előre bejelentenek vagy megrendelnek. Legkevesebb 10 naptár rendelésénél a megrendelőnek vagy viszontelárusítóknak 10 százalék hasznót adunk.

Minden megrendelést az „Erdélyi Munkás” kiadóhivatalába.

Diata Unirei (Mátyás király-tér), Munkás-Ordnoba” címzendők. Cluj-Kolozsvár.

SZAKMOZGALOM

A lejárt kollektív-szerződések.

A Renner-börgyár alkalmazottainak kollektív-szerződése ez év végével lejárt. E hó 25-én a gyár irodái és üzemi tisztviselői értekezletet tartottak, amely alkalmával egy háromtagú bizottságot választottak, hogy a bizalmiférfiak újra választását hajtsák végre, a kiknek az lesz a feladatuk, hogy az új kollektív egyezséget készítsék elő.

HIREK

— A vidéki párt és szakcsoportok figyelmébe! A Nagyszebenből ideköltözött központi szervek, a Redout-épületben Unió-utca 21. szám alatt az emeleten már elhelyezkedtek. Kérjük mindennemű megkeresést a fenti címre küldeni, úgy a központi titkárság, valamint a Tribuna szerkesztő és kiadóhivatalát érdeklő ügyekben, kivéve a Bányász-szövetséget, amely csak december 15-én fog átköltözködni.

— Álhírek terjesztése manapság nagy divat, a háború megindulása óta a fantázia legképtelenebb híreit produkálja. Mindenki tudja, hogy ezek a fantázmagóriák légből kapottak, de azért mindig akadnak könnyenhitők, akik ezeket a híreket készpénznek veszik és tovább adják. Az ébredők legujabb hírterjesztése az, hogy ez meg amaz a szocialista vezér ettől, meg attól a kormánytól meg van vásárolva ilyen, meg olyan célból. A legkedvesebb hírterjesztésük a pogrom, amelyet a szocialista vezetők fognak irányítani. Elvtársainknak nem kell azt megcáfolni, mindenki tudja, hogy mi pártok és felekezeten felül állunk. Nagyon elmaradt, buta ember az, aki minálunk ilyet elhisz. De hazugság az is, hogy pártunk egyik, vagy másik embere bármely kormány részéről valamilyen irányban érdekelve volna, mert

ha ilyen lenne, egy pillanatig sem lehetne a párt tagja. Az ébredők és klerikálisok fegyvere a rágalmazás, ezzel szeretnék pártunkat kompromittálni, de hírterjesztőik annyira buták és hireik annyira átlátszók, hogy mindenki tisztában van a szándékukkal és senkisésem hisz bennük. A mi politikánk a nyilvánosság politikája, pártlapjainkban hű tükrét mutatjuk a dolgozó munkásság akaratának. Minden ténykedésünk a nyilvánosság előtt megy végbe, nekünk nincsenek titkaink és így hazugság mindaz, amit pártunkról, vagy bármely tagjáról az utóbbi napokban a rosszakaratu ébredők terjesztettek.

— Veszteségünk. Kilin Sándor nyomdász elvtársunk fiatalon, 24 éves korában hirtelen elhunyt. — Temetése folyó hó 27-én ment végbe szaktársai és elvtársai nagy tömegének részvételével.

— Az Erdélyi Munkás napilap alapjára befolyt: Emke-drogeria személyzete 165 K, Rózsa-drogeria személyzete 214 K, Berky György 20 K, Korondán György 10 K, összesen 409 K. Eddig befolyt 1513 K.

— A „taktikai tévedés”. A német parlamenti bizottság alaposan szorongatja államférfiit, generálisait, kik a világháború vezetői voltak. A kihallgatások folyamán *„Helferliche”*, a volt német kancellárt is kihallgatták, aki a tengeralattjárók harcáról és Amerika békeközvetítéséről beszélt. Amerika a német kiméletlenség miatt kapcsolódott bele a háborúba és mint Helferich mondja: *— Egy taktikai tévedés döntötte el a világ sorsát.*

Milyen finoman, könnyedén fejezi ki magát Helferich! Mindig is kitünő diplomata volt ez a nevezetes férfiú, akinek a frazeológiája is választékos, fogalmakat ügyesen kendőz, a lényegről az istennek sem beszél és még ma is megtalálja a kifejezést, amely halkán mondaná el, amit ő és társai elkövettek. A „taktikai tévedés”... milyen előkelően hangzik, pedig az egész világ koldul rajta; a „taktikai tévedés”... ami világosabban annyit jelent, hogy Németország kormányzóí önzésükkel, dölyfösséggel és tragikus ostobaságukkal szerencsétlenségbe döntötték nemzetüket és szövetségeseiket; a ravasz, gyáva, kertelő vallomás: „taktikai tévedés”, ami a nép indulatára átfordítva millió és millió pompás élet pusztulását, országok halálos összeomlását, ártatlan népek siralomházi sorát jelenti. Még használják ezeket a gyűlöletes szavakat, mint annakidején, ha eldörögtek: „blokád!” és gyerekek, asszonyok gyomrát fölhasították az éhség szabályával, vagy ha kevélyen üzengették: „offenziva” és élni szerető emberlégiók belefulladások a vérpatakokba...

— Adakozás. Pál József temetésére a következő adakozások folytak be: Farkas Ignác cipőgyár munkásai 200, Dancs Albert 10, Bozsán János 10, ifj. Grauer János 20, Rózsa Sándor 10, Szimonidesz K. műhely munkásai 62, Farkas Ernő utóda 24, Márton János 20, Salamon és Nuszbaum munkásai 86, Szabó Mihály 20, Pruner János 10, Stefan János 10, Biris Lukács 10, Kreján János 10, Papp Mihály 20, Incze Elek 20, Koczka József 20, Farkas Ábrahám 22, Beregszászi József 10, Puskás János 10, Király József 10, Krisán János 10, Horváth András 10, Dancs Gábor 20, Szénási István 10, Györfy Lajos 10, Potora Tamás 10, Blázi Lajos 8 korona. *Cipész és csizmadiamunkások csoportja.*

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.

Nagyszebeni elvtársak. Szöllösi Boldizsár címét közöljék a kiadóhivatallal.

Felelős szerkesztő: RUSS GYÖRGY
Az erdélyrészi szocialista párt tulajdona.

Öntudatos munkás csak munkáslapot vesz, olvas és terjeszt!

Ha finom cukorkát akar, kérjen Melissát!

Nyomatott Gombos Ferencz „Lyceum”-konyvnyomdában Cluj (Kolozsvár), str. Regina Maria (volt Deak Ferenc utca) 12. szám.